



## Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Gyagyovszky Emil  
Cím: Vakondváros: Séta a főváros egyik  
exotikus negyedében

Forrás: Ninkava

Bp  
(Hely)

1928. 3. 18.  
(Idő)

—  
(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy 361.1

Hely

Idő 1928

Személy

Helyszám

333.32 1928

# Vakondváros.

## Séta a főváros egyik exotikus negyedében.

*Ferenfvárosi Kiserdő* a neve. Így ismerik a külső Ferenfváros környékén azt a kietlen, szeméttbánya hangulatu darab földet, ahová be-  
lopta magát a szegénység és a lakásinség, hogy föld fölött és föld alatt  
megépítse a maga inség-katakombáit. Akit véletlenül arra vezet az  
utja, az döbbenettel és tágra nyílt szemmel tekint végig a vakond-  
negyeden és nem tudja, hová legyen az ámulattól.

Hát ez is lehetséges? A paloták, a csilingelő villamosok, a száguldozó  
autók közvetlen közelségében? Egy napról a másikra „fölépített családi  
házak; földbeásott alagutak fölé kő- és fahulladékokból, a szeméttől  
kikotort kátránypapirdarabokból összetákoltt vityillók, amelyek alatt  
családok huzódnak meg. Egész városnegyed: szomorú és szenzációs.

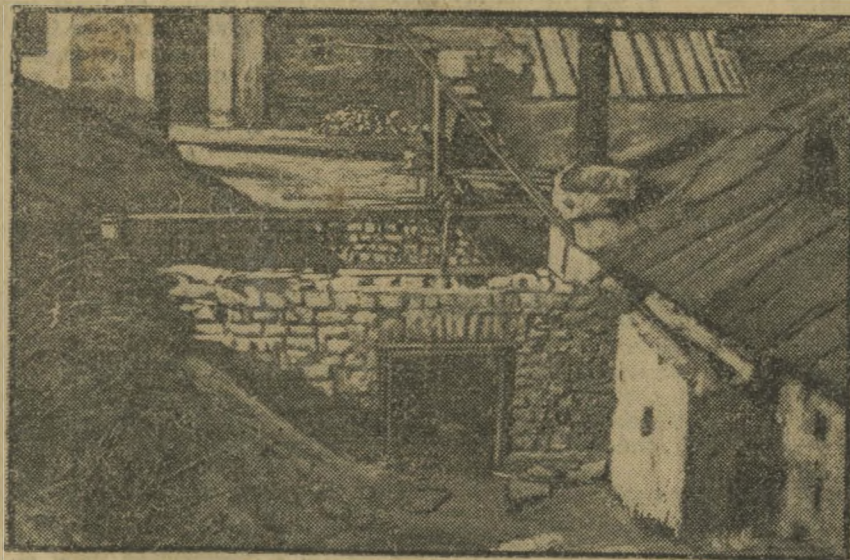
Ferenfvárosi Kiserdő...

Hogy honnan kapta ezt a nevet, ki mondhatná meg? Az egész telepen  
— kivéve a szegélyező utat — nincs egy árva fa, nemhogy erdő volna  
itt! És a közvetlen szomszédság is annyira stilszerű. Az egyik oldalon  
a Szent István-kórház, a másikon a Szent László járványkórház; arrébb  
a Vásártér s még hátrább a büzt okádó vegyszeti gyárak hatalmas  
kéményei. És itt él egy sereg ember: férfi, nő, gyermek. Aggastyán és  
olyan, aki most éli ifjúságát. Itt, a földbesüllyesztett, lim-lommal körül-  
bástyázott, gízgazzal fölvert telepen. És sajnos, talán még őket is irigy-  
lik. Olyanok, akiket még ilyen otthonok sem várnak.

E nyomortelep keletkezése is érdekes. A főváros néhány esztendő  
előtt parcellázta ezt az elhagyatott, elhanyagolt, hepehupás térséget  
és kiadta a jelentkezőknek: *konyhakertészkedés* céljából. Akadt is egy  
sereg ember, aki belecsapott a város tenyerébe és elfoglalta a parcellát.  
Ez volt a kezdet. A számító ember azonban ötletes. Jó volna itt egészen

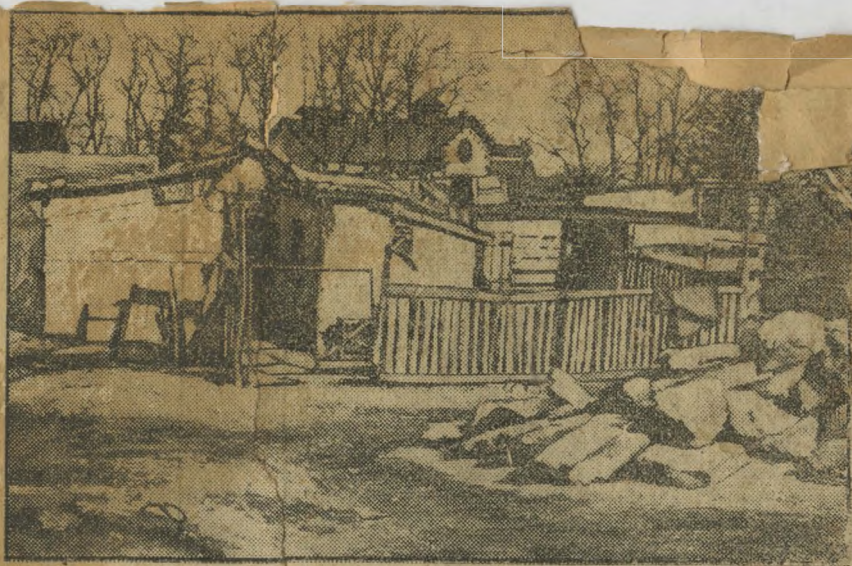
megtelepedni — ez volt a gondolat. Nem volt valószínű, hogy a főváros  
beleegyezzék abba, hogy ezen a helyen lakóházakat építsenek. Kerülő-  
vel kellett hát célt érni. Mentek a kérvények a főváros illetékes ügy-  
osztályához, hogy engedjenek szerszámbódékat emelni, mert a kertész-  
kedéshez használt ásót, kapát, osákányt nehéz naponta oda és vissza  
cipelni. Jobb lesz azt a helyszínen elzártan tartani. Az érv holtállóló,  
tessék megcsinálni a szerszámosságereket!

És megindult az építkezés.



*Ami tégladarab, ócska vasrud, korhadt gerenda, kiszolgált vizes-  
vödör, rongyos cimitáblaváson, kidobott sodronyágybetét, az mind  
értékké avanszált és lett belőle építőanyag. És a szerszámosságok  
„házak”-ká duzzadtak. Családi házakká...*

Hétköznap. Az egész telep kihaltnak látszik. A lakók — legtöbbje ma  
már csak *albérlő* — munkájuk után járnak a városban. Csak néhány  
rongyos, sápadtarou gyerek ödöng a furcsa vityillók körül. És fölveri  
a környéket a kutyaugatás. Láncrafüzött ebek adják egymásnak a  
hangos híradást: *idegen jár a közelben*. Feszülnek a láncok, csattognak



a fogak. Szegény kutyák, hűséges állatok védik a ninestelenséget, teljesítik az őrzés feladatát. Mit őriznek? Mit lehetne innen elvinni?

Akik ma itt laknak, azoknak legnagyobb része teljesen földözragadt szegény ember. Nem is ők az eredeti parcellázók. Akik a konyhakertészetre vállalkoztak, jobb üzletnek találták a szerszámobódékat lakásul kiadni s így kerültek erre a fantasztikus helyre a munkáscsaládok, hogy már haláluk előtt is megpróbálják, milyen dolog is az a föld alatt, ablaktalan, szellőzésmentes gödrökben lakni?

Széditő a látványosság! Nincs az a zseniális mozi rendező, aki ilyen komornak, bizarrnak és lesujtónak tudná fölépíteni a maga nyomoruságvárosát, mint amilyen ez. A klondikei aranyásók rögtönzött ponyva-



sátrai, utszéli fák törzseiből összerakott házikói paloták e viskókhoz képest. A metropolisnak milyen megdöbbentő képét lehetne innen a vászonra vetíteni. És nem kerülne semmibe... minden itt áll a maga természetes valóságában.

Más kérdés, hogy büszkélkednék-e vele Budapest?

Láttam a dolgokat. És éreztem, hogy a fővárosban a cselekvés sora. Meg kell találni az egyetlen célravezető megoldást: kiterjeszteni és tétovázás nélkül megépíteni annyi kislakást, hogy az ilyen helyekre



szorult dolgos emberek emberhez méltó hajlékhoz jussanak! Mert —  
ugy hiszem — kitenni őket addig, amíg lakást nem kaphatnak, ember-  
telenség volna. Annyi azonban bizonyos, hogy a mai állapot nem ma-  
radhat meg, mert ez egyrészt pusztulását jelenti egy sereg dolgos  
embernek, másrészt nem alkalmas arra, hogy a főváros bárhol is  
eldicselkedjék e sajátságos, párját ritkító különlegességével.

\*

A többit mondják el fölvételeim.

Gyagyovszky Emil.